Vajra

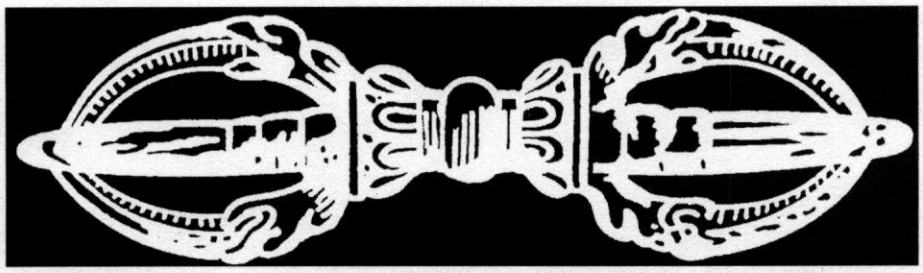

NIEUWSBRIEF VAN STICHTING VAJRA – 1999-2000

INFORMEERT BEGUNSTIGERS EN BELANGSTELLENDEN OVER DE ACTIVITEITEN VAN STICHTING VAJRA

VOORZITTER Maarten Olthof, Oudegracht 246B, 3511 NV UTRECHT – **TELEFOON** (030) 230 07 41 – **FAX** (030) 230 08 30 – **E-MAIL** vajra.olthof@planet.nl
SECRETARIS Dini Bouwmeester, Lelyschans 28, 2728 GR ZOETERMEER – **TELEFOON** (079) 362 06 23 – **FAX** (030) 230 08 30 – **E-MAIL** vajra@planet.nl
PENNINGMEESTER Rien van Steen, Pastoor van de Rietstraat 19, 5124 RR MOLENSCHOT – **TELEFOON** (0161) 412 316 – **E-MAIL** rien-gien@wxs.nl
INTERNET-SITE http://home.wxs.nl/~pvsanten/vajra.html – **KVK UTRECHT** nr. 30146196 **POSTBANK** 323 70 25 t.n.v. Stichting Vajra, Molenschot

Bestuurssamenstelling 1
Het bestuur van Stichting Vajra Nederland 1
Het bestuur van Vajra Foundation Nepal 1
Samenwerking met hogescholen en universiteiten 2
Waterproject in Chulti: een groot succes! 2
Jaap de Ron en Jan Post over het waterproject in Chulti 2
Nieuwe waterprojecten in 2000 3
Master Rick teaches English 3
Een fragment uit Ricks verslag 3
Restauratie van de school in Chulti 4
'Kitchen gardening' 4
Het telen van medicinale kruiden 5
Imkerproject 5
'Free health camp organised' 5
Verslag van Henk Becker, arts 6
Nieuwe gezondheidskampen in 2000 7
Sponsoring van leerlingen 7
De school van Lakshmi – 'De kip met de gouden eieren' 7
De Merryland School 7
Bhutanese vluchtelingen 8
Het zonneovenproject 9
Relaas van René Veldt 10
'Trees for cookers' 10
Solar kitchen 10
Samenwerking met Rotary Clubs 11
Vajra-dag in augustus 1999 11
Lezingen in 2000 11
Vajra-reis 'In de voetsporen van de Boeddha' 12
Algemene informatie over Stichting Vajra 12
Waarom Stichting Vajra steunen? 12
Breng ons met anderen in contact 12
Stichting Vajra op het Internet 12
Voornaamste projecten in het jaar 2000 12
Steun Stichting Vajra 13
De fiscus betaalt mee 13
Airmiles voor een goed doel 13
Tot slot een dankwoord 14

Voor u ligt een nieuw nummer van *Vajra*, de nieuwsbrief van Stichting Vajra. Ook in het voorbije jaar hebben we veel tot stand kunnen brengen. We hopen u in deze nieuwsbrief een duidelijk overzicht hiervan te kunnen geven. In enkele korte verslagjes van vrijwilligers leest u hoeveel zij aan het succes van projecten hebben bijgedragen. Bij elk project is aangegeven welke ontwikkelingen het in afgelopen jaar heeft gekend en, indien bekend, hoe we in het komend jaar ermee verder willen gaan. Aan het eind van de nieuwsbrief treft u een samenvatting aan van de plannen van Stichting Vajra voor het komende jaar. Bent u nog geheel onbekend met onze stichting, leest u dan meer over haar uitgangspunten op bladzijde 12.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur van Stichting Vajra Nederland

In het afgelopen jaar heeft Ingrid Bruinsma, medeoprichtster van Stichting Vajra, haar taak als penningmeester overgedragen. De toenemende werkzaamheden voor Stichting Vajra waren voor haar moeilijk met haar overige taken te combineren. Wij zijn Ingrid, die aangeeft bij onze activiteiten betrokken te willen blijven, zeer erkentelijk voor het werk dat zij in de afgelopen jaren voor Stichting Vajra heeft verricht.

Voortaan zult u Rien van Steen aan de telefoon krijgen als u vragen over financiële kwesties hebt. Rien is geboeid door het Tibetaanse boeddhisme. Ruim een jaar geleden bezocht hij Mustang, een voormalig boeddhistisch koninkrijk en nu een provincie in Noord-Nepal. Dat hij Dini en Maarten op deze reis heeft leren kennen, is geen toeval te noemen. Tot 1996 werkte Rien als systeemontwerper, waarna hij met vervroegd pensioen is gegaan. Voor Stichting Vajra heeft hij zijn oude beroep, beheerder van administratieve processen, kleinschalig opgepakt.

**BENT U ARTS (IN OPLEIDING)?
WORD DAN VRIJWILLIGER TIJDENS
HET VAJRA MEDISCHE KAMP IN MAART 2000.
ZIE BLZ. 6 VOOR DETAILS.**

Het bestuur van Vajra Foundation Nepal

Een groot compliment verdient ons bestuur in Kathmandu. Het succes van de projecten van Stichting Vajra is voor een groot gedeelte te danken aan de inzet van de bestuursleden van de *non-governmental organisation* (NGO) *Vajra Foundation Nepal*. Twee van hen willen we in het bijzonder noemen: voorzitter Ramkaji Poudel en vice-voorzitter Dor Bahadur Bhandari. Zij vormen de motor achter de voortgang van onze projecten. Het lukt hun vele Nepalese vrijwilligers voor de projecten op de been te krijgen en zelfs in hun eigen land fondsen te werven. Ze vangen onze Nederlandse vrijwilligers met veel hartelijkheid op en zorgen voor hun begeleiding. Samen met de plaatselijke bevolking bepalen ze welke projecten prioriteit hebben en schijnbaar moeiteloos nemen ze menige bureaucratische hindernis.

Door het nauwgezette werk van Ram en Dor staat *Vajra Foundation Nepal* als NGO goed aangeschreven in Nepal. De stichting is er geregistreerd bij de *Social Welfare Council* van de Nepalese overheid. Dit controleorgaan houdt intensief toezicht op het reilen en zeilen van NGO's in Nepal. Het financiële beleid van *Vajra Foundation Nepal* wordt gecontroleerd door een accountantsbureau in Kathmandu.

Samenwerking met hogescholen en universiteiten

Ook in het afgelopen jaar is met een aantal onderwijsinstellingen vruchtbaar samengewerkt, zoals met Willem Dijk, verbonden aan de Technische Universiteit van Delft. Hij vond een aantal studenten bereid om in het kader van hun studie mee te werken aan het waterproject in Chulti (zie blz. 2). Mogelijk wordt de samenwerking in 2000 voortgezet in de vorm van uitzending van nieuwe studenten.

Ook de Universiteit van Twente werkt samen met Stichting Vajra. In het voorjaar van 1999 hebben Els Schapendonk en Maarten Olthof op de campus in Enschede een voordracht gegeven over het werk van de stichting. Inmiddels heeft zich een groep van zes studenten aangemeld om mee te werken aan een projectaanvraag voor het zonneovenproject in de Bhutanese vluchtelingenkampen (zie blz. 9). Voorts heeft de Hogeschool van Alkmaar belangstelling getoond om met Stichting Vajra samen te werken.

Waterproject in Chulti: een groot succes!

In de vorige nieuwsbrief hebt u kunnen lezen over het project van Stichting Vajra voor een watervoorziening in het dorp Chulti. Dit project is inmiddels met succes afgerond. Een Nepalese ingenieur, tevens lid van ons bestuur in Kathmandu, verrichtte aanvankelijk een technisch vooronderzoek en maakte ontwerptekeningen. Een watercommissie werd samengesteld en de bewoners openden een bankrekening voor het toekomstige onderhoud. Stichting Vajra vormde een samenwerkingsverband met docent Willem Dijk van de Technische Universiteit van Delft, die Jan Post en Jaap de Ron, twee studenten Civiele Techniek, bereid vond om ter plaatse op de inhoudelijke kwaliteit van het project toe te zien. Het project werd grotendeels gefinancierd door Stichting Voeten in de Aarde.

Ruim twee maanden lang woonden Jan en Jaap onder primitieve omstandigheden in een boerderijtje in Chulti. De communicatie viel niet mee, doordat niemand in het dorpje Engels sprak. Slechts af en toe kon van de diensten van een tolk worden gebruikgemaakt. Het eten en de hygiëne lieten soms te wensen over. De gebrekkige kennis van de Nepalese taal werd hun daarbij haast noodlottig! Jan en Jaap hadden voor de afwisseling droogmaaltijden meegenomen waaraan alleen heet water hoeft te worden toegevoegd. Na hun vraag daarom kwam de heer des huizes aanzetten met *tato pani* (warm water), wat niet hetzelfde is als *umaleko pani* (gekookt water). De bacteriesoep leidde dan ook in korte tijd tot heftige diarree.

De bewoners hadden hun eigen opvatting over waar het water in hun dorp moest komen. Water stroomt echter niet omhoog en Jan en Jaap hadden er dan ook een harde dobber aan om de dorpelingen uit te leggen dat hun voorkeursplaats onmogelijk was. De verstandhouding met de bewoners was overigens uitstekend. De studenten hebben de klus geklaard met gereedschap van Stichting Gered Gereedschap en vooral dankzij de grote inzet van de dorpelingen. '*Zij* hebben het werk gedaan!' zeggen ze beiden.

De laatste weken van hun verblijf werden Jan en Jaap bijgestaan door Ingrid Noordzij in het voorlichting geven over sanitatie en hygiëne, onder meer in de vorm van toneelstukjes. Zo liepen Jan en Jaap vooruit op het *health camp* (zie blz. 5) dat enkele weken later in Chulti plaatsvond, doordat zij alvast aandacht aan ziekteprevention konden besteden. Toen Jan en Jaap Nepal in mei 1999 verlieten, lagen er enkele kilometers waterleiding diep in de grond en beschikte Chulti over een fraaie waterplaats met schoon drinkwater. *Raamro cha*, puik werk! U kunt een folder over het waterproject aanvragen met de bon achter in deze nieuwsbrief.

Jaap de Ron en Jan Post over het waterproject in Chulti

Midden in de natuur, ver van het toerisme vandaan, ligt het dorpje Chulti. Om hier te komen, moet je eerst een busrit van ongeveer vijf uur vanuit de hoofdstad Kathmandu maken. Dan kom je aan in het stadje Barhabise, waarvandaan je nog ongeveer vier uur moet lopen om boven in het dorp Chulti te komen. Vanaf een afstand ziet het er schilderachtig uit, maar in de huisjes heerst vooral armoede. Het enige wat elk huisje biedt, is een open vuurplaats, enkele houten planken en gevlochten matjes om op te zitten en een hoek voor de geiten, die 's nachts binnen bij de mensen slapen.

Hoe het was

Chulti beschikte over een ongunstig gelegen waterplaats in de schaduw van een overhangende rotswand ver onder het dorp. De bron was bovendien door vee vervuild geraakt. De vrouwen en kinderen, die water halen als vaste taak hebben, moesten de kruiken water langs de steile helling naar het erboven gelegen dorp brengen: tijdrovend en zwaar werk!

Drinkwater in het dorp

Vroegere watervoorzieningen in het gebied functioneerden al jarenlang niet meer door de slechte aanleg en het gebrek aan onderhoud. In het kader van onze studie hebben wij ervoor gekozen de kwaliteit van de nieuwe aanleg te verhogen. Door het goed voorbereide plan en de instelling van een watercommissie waren de dorpelingen enthousiast en gemotiveerd om aan de slag te gaan. In de weken voorafgaand aan de eigenlijke aanleg (maart/april 1999) hadden de mensen vrijwel al het voorbereidingswerk gedaan. Stenen voor het metselen van de verschillende bouwwerken waren naar de plek van bestemming gebracht en het grind voor de betonnen vloeren was gehakt. Toen wij in het dorp aankwamen, werd ook de pijp naar het dorp gebracht. Zo kon gelijk met de aanleg worden begonnen.

De aanleg van de voorziening is opgedeeld in een aantal delen: catchment, intake, reservoir, de pijpleiding en de waterplaats met de kraan. Een catchment is een soort ministuw waarin het water van de berghelling wordt opgevangen,waarna het door een pijpleiding naar de intake stroomt. Daarvandaan wordt het water naar het dorp getransporteerd door een kunststoffen pijp, die uitmondt in een reservoir net buiten het dorp. De pijp loopt dwars door de jungle en er zijn heel wat hindernissen overwonnen om de aanleg tot een goed einde te brengen! Even onder het reservoir is een waterplaats gebouwd: de kraan met muurtjes. Hier worden de waterkruiken neergezet en de kleren gewassen en heeft men water voor de persoonlijke lichaamsverzorging!

Nieuwe waterprojecten in 2000

Inmiddels richt Stichting Vajra zich op de aanleg van een watervoorziening in een ander dorp, Arukharka. Ook hier is een watercommissie samengesteld en hebben de bewoners een bankrekening geopend. René Veldt (over wie meer op blz. 4 en blz. 9) zal vanaf januari 2000 gaan assisteren en vooral toezien op de kwaliteit van de uitvoering.

In twee andere dorpen is de aanleg van een watervoorziening afgeblazen. De dorpelingen van Suire en Damar gaven te weinig blijk van hun interesse door soms niet op vergaderingen te verschijnen en bleken nalatig bij het samenstellen van een waterraad. Dit geeft weinig hoop op een voldoende inzet bij de aanleg en onderhoud, reden waarom de bestuursleden van Stichting Vajra in Kathmandu en Nederland gezamenlijk hebben besloten voorlopig van aanleg van watervoorzieningen in deze dorpen af te zien.

Wel wordt bekeken of in Chulti, waar de bewoners enthousiast hebben meegewerkt, de waterleiding naar de school kan worden uitgebreid en er een irrigatieproject voor een actieve *kitchen gardening group* kan worden gestart.

Master Rick teaches English

Zoals vermeld in de vorige nieuwsbrief heeft Rick Kouwenberg begin 1999 Engels gegeven op een school in Ramche. Daarbij onderzocht hij ook de onderhoudsstaat van verscheidene scholen in en rondom het dorp. De school van Chulti bleek er het slechtst aan toe te zijn. Het Engels van de dorpsleraar, door de dorpelingen ooit speciaal uit Kathmandu gehaald, was amper te verstaan. De school had dan ook met goede reden aan Stichting Vajra om 'bijles' gevraagd.

Het resultaat van het lage lesniveau bij de leerlingen bemoeilijkte Ricks onderwijstaak in de overvolle klassen, die stoffig en slecht uitgerust waren. De leraren op school waren bovendien verdeeld in politieke kampen die niet met elkaar wilden samenwerken. Daardoor liet Rick zich niet afschrikken – wat minder gold voor de ratten die 's nachts door zijn kamer denderden en hem wel eens slapeloze nachten bezorgden…

Rick heeft een deel van zijn tijd in Chulti kunnen delen met Jan, Jaap, Margriet en Henk (over de laatste twee meer op blz. 5). Met zijn werk heeft hij meer bereikt dan hij zelf aanvankelijk besefte. Het Engels van veel kinderen is opmerkelijk verbeterd, was het niet van Ricks lessen, dan wel

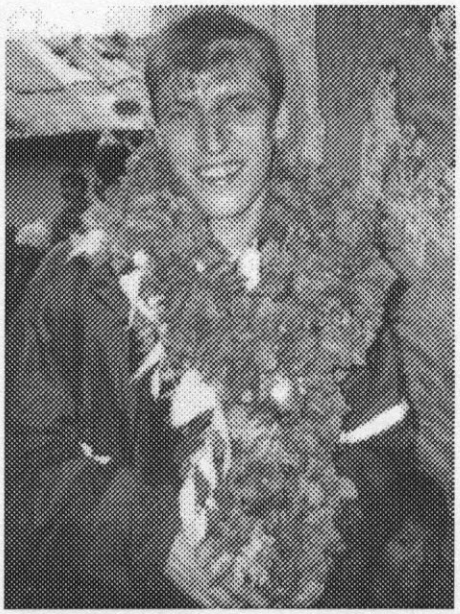

van de gesprekken die *the teacher* buiten de lessen om met zijn leerlingen heeft gevoerd. Enkele leerlingen traden zelfs als dorpstolk voor Rick of als tolk tijdens de lessen op. Ook de dorpsleraar heeft zijn voordeel kunnen doen met de ideeën die Rick als ontwikkelingspsycholoog kon aandragen om de Engelse lessen te verbeteren, bijvoorbeeld door een creatieve lesvorm met een dialoog met vragen en antwoorden in plaats van de gebruikelijke ononderbroken woordenstroom van de leraar.

De dorpelingen waren vol lof over het resultaat van Ricks werk toen Maarten Olthof het dorp in het najaar van 1999 bezocht. Volgens Rick hebben de activiteiten van Stichting Vajra het dorpsbestuur gestimuleerd om meer voor de bewoners te doen: een prima zaak!

Een fragment uit Ricks verslag

"Af en toe heb ik lekker kunnen lachen met Ama en Moina van het gezin waarbij ik in huis woonde. Ook met de kinderen kun je lol hebben! Op school had ik over het algemeen een heel goede tijd. Met de wiskundeleraar had ik eigenlijk het meest collegiale contact, al werd dit me volgens mij niet in dank afgenomen... Hij was namelijk een communist, maar veruit het meest ontwikkeld, zodat je echt een (normaal/Westers?) gesprek met hem kon voeren. Het lesgeven op school vond ik natuurlijk ook leuk. De schoolkinderen waren tof en kennen gelukkig nog geen politiek, geld en liegen. Bleef dat maar zo… Daarnaast heb ik natuurlijk heel veel leuke dingen gezien en meegemaakt. Ik zal deze tijd nooit vergeten!"

Restauratie van de school in Chulti

De restauratie van het schooltje in Chulti is hoognodig. Het onderzoek door Rick heeft bevestigd dat er een hoop te doen valt: het dak lekt, al het stucwerk is verdwenen, de ramen zijn kapot, schoolborden en veel meubels ontbreken en het gebouw is bovendien veel te klein. Met de uitbreiding zijn de dorpelingen al begonnen. Er moeten massa's stenen worden gehakt en het zand en cement moet zak voor zak op de rug uit het dal omhoog gedragen worden, een buitengewoon zwaar karwei (zie foto).

René Veldt gaat in het nieuwe jaar bij het herstel van het schoolgebouw assisteren. Hij zal gebruikmaken van de ervaringen van Nederlandse studenten die Trees van Rijsewijk, bekend van haar boek *Kumari, mijn dochter uit Nepal* en haar Stichting Tamsarya, hebben bijgestaan bij de restauratie van een school in het Zuid-Nepalese Rumsi. Vooral Peter in 't Veld heeft daarbij waardevolle adviezen gegeven. René zal in het bijzonder toezien op de kwaliteit van de technische uitvoering, zodat het gebouwtje niet opnieuw snel in verval raakt. René heeft bij Stichting Gered Gereedschap gewerkt en heeft uitgebreide bouwkundige ervaring. Zo heeft hij meegeholpen bij de bouw van een klooster in de Noord-Indiase staat Ladakh.

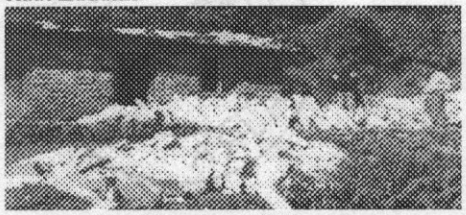

René Veldt heeft in 1999 een grote stap in zijn leven gemaakt. Zo heeft hij een stichting opgericht, met de originele naam 'Stichting Veldwerk', zijn huis verkocht, een jaar onbetaald verlof opgenomen en werkt hij voor Stichting Vajra maar liefst een volledig jaar in Nepal! Het eerste halfjaar bracht hij door in vluchtelingenkampen in Oost-Nepal (meer hierover op blz. 9).

Zowel bij het zonneovenproject (zie blz. 9), het waterproject (zie blz. 2) als de restauratie van de school wordt gebruikgemaakt van gereedschap van Stichting Gered Gereedschap. Stichting Vajra is deze stichting dan ook erkentelijk voor haar bijdrage! De nieuwsbrief *Gered Gereedschap Bericht* van december 1999 bevat een informatief artikel over het werk van Stichting Vajra.

Over een aantal maanden zal het schooltje er weer puik uitzien: groter, met een toiletgebouwtje en wie weet ook een waterleiding, doorgetrokken vanuit het dorp. Het gebrek aan goede leerkrachten is met deze bouwkundige verbeteringen echter niet opgelost. Hierover heeft Stichting Vajra overleg gevoerd met een Nepalees parlementslid en het *Village Development Committee* (VDC), het gemeentebestuur van Ramche, waaronder Chulti ressorteert. Zij erkennen dat voor de werving van extra leerkrachten nog een lange weg af te leggen is. Stichting Vajra zal zeker aandacht hieraan blijven besteden. Het herstel van het schoolgebouw vormt hierbij al een eerste stap. De overheid in Nepal zal immers nooit extra leerkrachten naar een krot sturen en een leraar zal er niet willen werken!

'Kitchen gardening'

Een succes boven verwachting in het afgelopen jaar was *kitchen gardening* (lees hierover meer in onze nieuwsbrief van december 1999) in Ramche. In november 1999 had Maarten Olthof nog een ontmoeting met de actiefste vrouwengroep. Deelneemster Chandika Bokoti (zie foto) vertelde bij die gelegenheid met een stralend gezicht in een jaar tijd voor omgerekend zo'n *f* 70,- groente te hebben verkocht: een fors bedrag in een land met een gemiddeld jaarinkomen van *f* 500,-! De meeste vrouwen waren in hun nopjes met de respectabele gemiddelde jaaropbrengst van *f* 35,-.

In totaal hebben honderd vrouwen, over verschillende groepen verdeeld, een training gevolgd. De groep die het meeste enthousiasme aan de dag legde, kreeg in 1999 een vervolgopleiding. Deze vrouwen bezochten in Kathmandu een modelboerderij van de overheid en verder een groentemarkt. Ook kregen ze een training van enkele dagen bij het Perma Culture Institute, een Amerikaanse instelling voor de bevordering van biologische landbouw in Nepal. Overigens zijn er nog plaatsen in Nepal waar mensen amper kunstmest en bestrijdingsmiddelen gebruiken, om de eenvoudige reden dat het geld daarvoor ontbreekt.

Dankzij het project van Stichting Vajra rondom *kitchen gardening* beschikt het dorp over een aantal actieve vrouwengroepen. Hoe actief zij zijn, bleek tijdens het laatste bezoek door Stichting Vajra. De vrouwen van een groep hadden een commercieel plan voor de verbouw van nog meer groenten, waarvoor extra water nodig is. De watervoorziening hiervoor willen zij laten voorfinancieren door Stichting Vajra. Uit de opbrengst van hun producten kan vervolgens de lening worden terugbetaald.

Het telen van medicinale kruiden

In 1999 heeft Stichting Vajra de mogelijkheid onderzocht van de verbouw van geneeskrachtige kruiden op basis van de *Ayurveda*, een oude Indiase geneeswijze die in Nepal en India wijd verbreid is en met succes wordt toegepast – en in toenemende mate ook in het Westen. Maarten Olthof heeft contact gelegd met een grote Indiase onderneming die deze specifieke geneeskrachtige planten van telers afneemt. Sommige gewassen zijn kruiden die in Nepal met uitsterven worden bedreigd, bijvoorbeeld *Swertia chirata*. Uit verscheidene planten kunnen geneesmiddelbestanddelen met een kankerremmende werking worden geëxtraheerd.

Ayurvedische landbouwprojecten in Nepal zouden interessant en lucratief kunnen zijn. Voordat we echter tot investeringen besluiten, zullen we garanties willen hebben dat boeren voldoende profijt van deze medicinale landbouw hebben en dat niet het grootste deel van de winst in de portefeuille van farmaceuten in Nepal of India verdwijnt! We houden u op de hoogte van onze verkenning.

Imkerproject

In het voorjaar van 1999 heeft Stichting Vajra een bijenproject in het dorpje Ramche gestart. Zo'n twintig dorpelingen, meest mannen, hebben een uitgebreide imkertraining gevolgd. Alle facetten kwamen aan de orde: van het winnen van honing tot het gebruik van de was, zelfs een recept hoe je van de was scheerzeep kunt maken. De kasten werden in het dorp getimmerd en de bijen werden van een commercieel bedrijf afgenomen. De keuze van het kasttype en bijenras was hierbij zorgvuldig op een hogere opbrengst afgestemd. Verder werden materialen aangeschaft als bijenkappen en een honingslinger om honing uit de ramen te zwenken. Een winkel in Kathmandu garandeerde de afname van honing.

Ondanks de gedegen voorbereiding is het project nog geen succes te noemen. Een bijenziekte die in verschillende delen van Nepal de kop heeft opgestoken, heeft ook in Ramche toegeslagen. Verzwakt vallen de bijen gemakkelijker ten prooi aan roofwespen. Ondanks deze tegenslag zijn de prille imkers zeer gemotiveerd. Volgens afspraak zijn ze ook begonnen aan de terugbetaling van hun lening, die samen met een donatie de investering dekt. Stichting Vajra blijft dit project steunen met behulp van deskundige adviezen van een grote imkerij in Kathmandu.

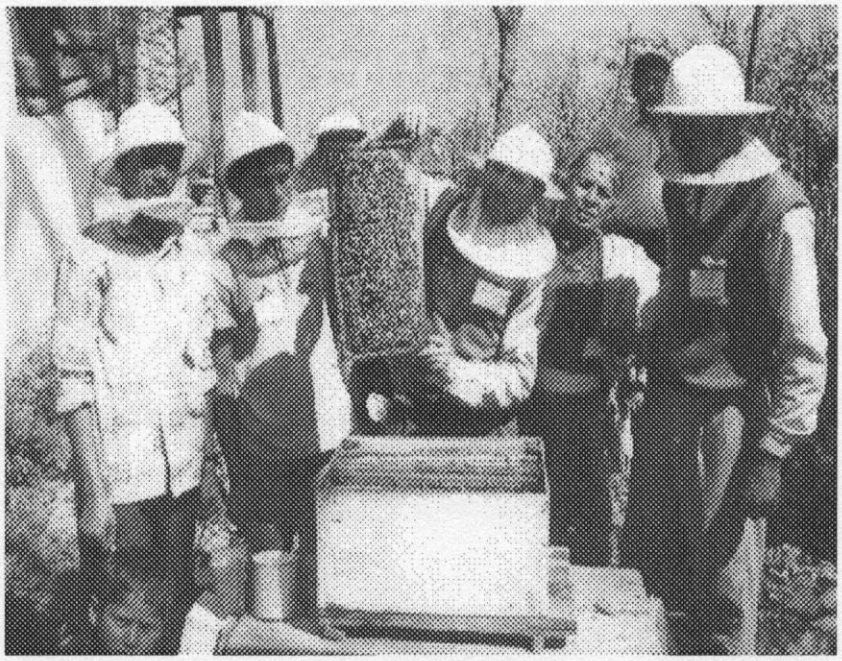

'Free health camp organised'

Afgelopen voorjaar hebben de arts Henk Becker (neuroloog n.p.) en de fysiotherapeut/bewegingskundige Margriet van Schaick in samenwerking met de Nepalese arts dr. Pokharel (alledrie afgebeeld op blz. 6) een aantal gezondheidskampen in de omgeving van Barhabise begeleid. Uitgangspunt was hierbij een bevolkingsonderzoek in dit gebied dat moet aangeven welke gezondheidsproblemen overheersen en welke medische voorzieningen in eerste instantie ontbreken. Vele tientallen Nepalese vrijwilligers hebben bijgedragen aan een veelheid van taken, zoals de tijdige bekendmaking van de gratis kampen in de verre omgeving, de organisatie tijdens de bezoekdagen zelf, het aanleggen van duizenden patiëntendossiers, het optreden als tolk, de verstrekking van geneesmiddelen in een eenvoudige apotheek en het bereiden van maaltijden voor de projectmedewerkers. Ook waren deurwachten niet overbodig om te voorkomen dat het gehele dorp de onderzoekkamer binnendrong.

Een groot deel van de financiering kon door de Nepalezen zelf worden bekostigd, te weten het transport, de maaltijden en het promotiemateriaal. De organisatie werd tot in de puntjes voorbereid en uitgevoerd door *Vajra Foundation Nepal* in overleg met het ziekenhuisje in Barhabise. Een gedeelte van de geneesmiddelen werd in Kathmandu gekocht en de rest werd geleverd door Stichting Artsen zonder Grenzen. De eigen bijdrage van de patiënten was vijf roepies (vijftien cent) per patiënt. De kampen werden vermeld in de toonaangevende krant *Kathmandu Post* van 12 april 1999 (zie afbeelding). Op sommige plaatsen, zoals in Chulti, was nog nooit eerder een arts geweest.

In zijn conclusie en zijn aanbevelingen naar aanleiding van de kampen wijst Henk Becker op de veelvuldig geconstateerde maag-darmstoornissen en luchtwegproblemen als het voornaamste medische probleem. De gebrekkige hygiëne, het ontbreken van latrines en het koken boven open vuur zonder schoorsteen vormen hiervan de oorzaak. Duidelijk is dat het ziekenhuis-

Free health camp organised

By a Post Reporter

CHAUTARA, April 11 - The free health camp was organised by the Vajra Foundation Nepal in cooperation with the Vajra Foundation Netherlands at Barhabise health center, Ramche VDC and Maneswara health post. It was held with the help of Hareram club and Yuwa Abhiyan Pariwar. And about 2244 patients were checked by Netherland's Dr Henk Becker, Dr Margriet and Nepal's Dr Yubaraj Pokhrel. Medicines worth Rs 200,000 were distributed to the patients.

The ceremony was opened by social worker Bharat Thapa and closed by the Patron of the Vajra Foundation Nepal and the chairman of the Vajra Foundation Netherlands Maarten Ofthof. "This is the first and big free health camp for this area and if the foundation always gets the help from various sectors then they will always do such a programme," said chairman Ramkaji Poudel and vice chairman Dor B Bhandari of the Vajra Foundation Nepal in a closing ceremony of that health camp.

je in Barhabise moet worden uitgebreid met een ziekenzaal met bedden voor kortdurende behandelingen. Ook moet de mogelijkheid van een gezondheidspost (*Health Post*) hogerop in de bergen worden bekeken. Het ziekenhuisje zou faciliteiten moeten krijgen voor lokale anesthesie en basischirurgische ingrepen.

Raj Kumar, de vrijwilliger die de 'apotheek' tijdens de kampen beheerde, was zo enthousiast en kundig, dat Stichting Vajra heeft besloten een opleiding tot *health worker* voor hem te regelen. Na een opleiding van enkele maanden in het ziekenhuisje bij dr. Pokharel volgt hij nu een opleiding in Kathmandu. Deze opleiding duurt anderhalf jaar en wordt nu, na bemiddeling door Stichting Vajra, bekostigd door Stichting Anna Poot. Met Raj is overeengekomen dat hij na zijn opleiding in het gebied van Barhabise in de basisgezondheidszorg actief zal zijn, waarbij hij met dr. Pokharel zal samenwerken. U kunt het gehele verslag van Henk Becker opvragen met de bon achter in de nieuwsbrief.

Verslag van Henk Becker, arts

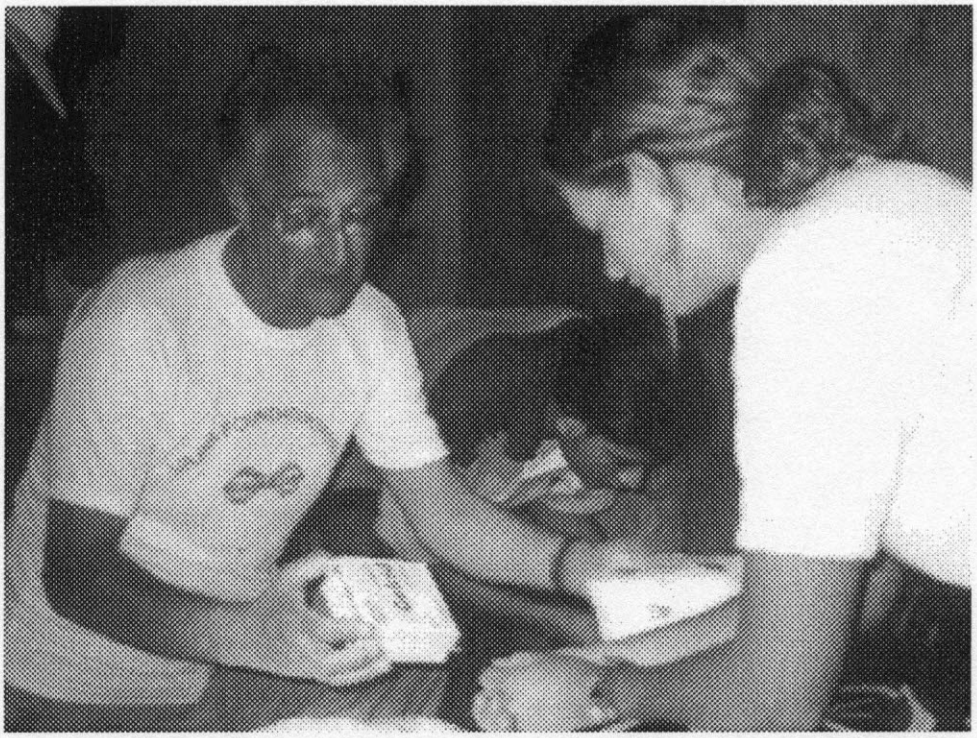

De meeste mensen in Nepal wonen op een boerderij. De vrouw heeft een centrale positie binnen het gezin, maar haar verantwoordelijkheden zijn zo zwaar, dat haar gemiddelde levensduur korter is dan die van de man, in tegenstelling tot in de meeste landen elders ter wereld. Het is haar taak 's morgens drinkwater te halen, soms anderhalf uur lopen. Ook het verzorgen van het grote en kleine vee, zoals koeien, geiten, schapen en kippen, en de maaltijden komt voor haar rekening, evenals de afwas – zonder zeep en warm en koud stromend water.

Men eet twee keer per dag warm: dal (linzen) en baat (rijst). Koken gebeurt op een houtvuur midden in het enige vertrek van de boerderij. Er is geen schoorsteen, zodat de rook via de zolder verdwijnt. Alles ziet zwart van het roet. Hoewel dit conserverend op het hout werkt, is het desastreus voor de luchtwegen van de bewoners. Van de patiënten die wij hebben gezien, heeft 45 procent problemen met de ademhalingsorganen.

De scheiding tussen afvalwater en drinkwater is onvoldoende. Zo zijn er vaak geen of onvoldoende latrines. Uit onderzoek van Jan Post en Jaap de Ron, studenten aan de Technische Universiteit van Delft [over wie meer op blz. 2], *bleek dat in het betrokken gebied alle drinkwater met colibacteriën besmet was. Zo'n 30 procent van alle patiënten heeft dan ook maag-darmklachten.*

Ongeveer 20 procent van alle onderzochten is ernstig ziek en krijgt de mogelijke diagnostiek en therapie. De onderzoeken vinden vaak in een schoollokaal plaats. Het meubilair is spaarzaam. Een gammel tafeltje, wat (school)banken en een stoel, soms met een kussen voor de dokter! Het licht is slecht, want in verband met spionerende kinderen zijn de luiken geheel of gedeeltelijk gesloten. Alleen de deur laat licht toe. Dit maakt de diagnostiek à vue er niet eenvoudiger op. In ons geval waren er eenvoudige, praktische statussen aanwezig, een dubbelgevouwen A4-tje met opdruk van naam, leeftijd, geslacht, datum etc.

We begonnen meestal om half acht. Het schoolplein stond dan al vol mensen: gelukkig niet allemaal patiënten, maar ook familie, vrienden, kennissen en kinderen. Vooral kinderen, van alle leeftijden. Je bent als buitenlandse arts onvoorstelbaar populair. Je wordt ontvangen met bloemenkransen, toespraken en soms zelfs een koortje. Als je ten slotte vertrekt, kan het afsluitingsceremonieel uren duren. Om kort te gaan: het is een soort jaarmarkt waar iedereen elkaar weer eens treft. Er wordt gegeten, gedronken en vooral gelachen, want deze mensen zitten niet bij de pakken neer, maar beleven alles intens en opgewekt. Kleine kinderen kijken je bij het onderzoek met groot vertrouwen aan en huilen zelden of nooit. Kennelijk worden ze met vertrouwen in hun omgeving opgevoed. Zelden vallen er klappen. Van enige privacy is geen sprake! lederen beleeft alles mee. Men hangt voor de deur van de spreekkamer over elkaar heen om niets van het schouwspel te missen. Kinderen worden zonder succes weggejaagd en komen even snel weer terug. Je ziet hun 'koppies' gluren voor de getraliede, vensterloze ramen. Het onderzoek met stethoscoop en andere hulpmiddelen is fascinerend voor hen.

De meegebrachte geneesmiddelen, verschaft door de Rotary Club in Arnhem-Oost en Apothekers zonder Grenzen, bewijzen goede diensten. Antibiotica, eenvoudige sulfapreparaten, antiwormmiddelen, anti-infectueuze zalven, oog- en oordruppels: ze komen allemaal van pas. De patiënten zijn ontroerend dankbaar.

Nieuwe gezondheidskampen in 2000

In het voorjaar van 2000 wil Henk Becker voor een vervolg teruggaan. Hij zal dan worden geassisteerd door de fysiotherapeute Heleen van der Linde. Met Maarten Olthof als reisleider heeft zij verschillende tochten in Nepal gemaakt. In 1999 besloot ze vrijwilligerswerk in Nepal te gaan doen en ze nam daarop direct Nepalese les. Stichting Vajra is overigens nog op zoek naar een tweede arts (eventueel in opleiding) ter versterking van het team! Belangstellenden kunnen contact opnemen met Henk Becker, telefoon (020) 600 02 49.

Eind 1999 besprak Maarten Olthof het programma voor de eerstvolgende kampen met dr. Pokharel. De bedoeling is om in 2000 uitsluitend afgelegen gebieden te bezoeken waar veel Tamangs wonen. Daar komt zelden of nooit een arts. De nadruk moet daarbij komen te liggen op de gezondheidszorg voor moeder en kind. Een op de tien kinderen overlijdt namelijk in het eerste levensjaar, meestal onnodig door onvoldoende medische kennis van de moeder. Alle kinderen zullen worden gevaccineerd. Naast onderzoek is veel voorlichting nodig, onder meer over hygiëne en het koken op een zogeheten 'verbeterde houtoven' met schoorsteen.

Ook zal tijdens de kampen de waterkwaliteit worden onderzocht. Bij de schooltjes zal als voorbeeld een latrine worden gebouwd. Wie er zelf een wil bouwen, kan een gunstige lening bij Stichting Vajra afsluiten. Geboortebeperking zal met nadruk onder de aandacht worden gebracht. De Nepalese bevolking is in 13 jaar tijd van 15 miljoen naar 22 miljoen inwoners toegenomen! Tijdens deze kampen van Stichting Vajra biedt de Nepalese overheid de mogelijkheid anticonceptie-implantaten te laten inbrengen. Deze eenvoudige medische ingreep heeft vijf jaar lang effect. De vaccins en middelen voor anticonceptie worden door de Nepalese overheid verstrekt.

De donatie van een volledig uitgeruste rolstoel door Marina Voorhoeve mag niet onvermeld blijven. Deze is toegewezen aan het ziekenhuisje van Barhabise. Met de daar reeds aanwezige, eenvoudigere rolstoel kon een twaalfjarige poliopatiënt in Barhabise blij worden gemaakt. Het hulpmiddel komt prima van pas bij de dagelijkse reis naar school.

Sponsoring van leerlingen

De school van Lakshmi – 'De kip met de gouden eieren'

In Nepal worden soms dezelfde sprookjes verteld als bij ons. Sommige van 'onze' sprookjes en fabels komen overigens van oorsprong uit Nepal en India! Van toepassing blijkt het volgende sprookje, hier in kippenvlucht weergegeven:

"Er was er eens een kip die eieren legde. 'Dat is voor een kip toch heel gewoon,' zul je zeggen. Maar deze kip gaf geen gewone eieren: ze legde gouden eieren! Je begrijpt dat de boerin erg blij met de kip was. Elke dag een gouden ei, en er leek geen einde aan te komen. Ze vertelde het tegen niemand en menigeen vroeg zich af hoe de boerin zo rijk kon zijn.

Toch was de boerin niet tevreden. Het was tenslotte maar een enkel ei per dag! Kon dat niet wat meer? Ze zon op een manier om aan meer gouden eieren te komen. 'Al die eieren komen uit die kip,' dacht ze, 'dus in die kip zitten alle eieren! Als ik de kip nou eens openmaak, rollen álle eieren er vanzelf uit en ben ik in één keer rijk!' Zo redenerend besloot ze de kip in stukken te snijden. Hoe de kip ook kakelde en jammerde, het hielp niets. De kip ging in mootjes en de boerin zocht naar de eieren, de góuden eieren. Maar ze vond niets, niet één ei, laat staan een gouden ei!

En er kwamen geen eieren meer ook. Het was afgelopen! De boerin had alles gewild, in één keer. En daardoor was ze alles kwijtgeraakt."

Dit verhaaltje heeft een Nepalees ons spontaan verteld naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen op de school van Lakshmi Thapa, in Thimi. Vele jaren lang heeft Stichting Vajra met Lakshmi samengewerkt. Tientallen leerlingen op haar school werden gesponsord, verschillende Nederlandse vrijwilligers werkten aan haar zijde en vele mensen bezochten haar school. Toch wist Lakshmi het vertrouwen van Stichting Vajra te misbruiken. Naast de vergoeding die ze via ons voor leerlingen ontving, vroeg ze verschillende ouders in Nepal nog om bijdragen voor bijvoorbeeld boeken of kleren, zaken die door Stichting Vajra al vergoed waren. Daarbij maakte zij de benodigde rekeningen na. Zo ontving zij ten onrechte geld van Nepalezen die toch al bijzonder arm zijn.

Ons bestuur in Nepal, waarvan Lakshmi nota bene zelf lid was, heeft deze misstand blootgelegd. Het was voor alle betrokkenen een grote teleurstelling te moeten ontdekken hoe de vork in de steel zat. We zijn onmiddellijk met de samenwerking gestopt en alle donateurs zijn onmiddellijk op de hoogte gesteld. De samenwerking met Stichting Vajra is inmiddels door de Merryland School overgenomen (meer over deze school verderop, op blz. 7).

We hebben ernaar gestreefd zoveel mogelijk leerlingen naar de nieuwe school over te brengen. Dit is bij het merendeel gelukt, maar door de tegenwerking van de school van Lakshmi helaas niet bij alle leerlingen. Het was vaak niet mogelijk om contact te krijgen met de ouders uit afgelegen gebieden, van wie toestemming nodig was.

Lakshmi Thapa en haar school hebben een groot gezichtsverlies geleden. Lakshmi beloofde dan ook dat leerlingen die gesponsord waren gratis onderwijs aan haar school konden blijven volgen, ook als sponsoring door Stichting Vajra wegvalt. Het bestuur van de school heeft een schadeloosstelling aan Stichting Vajra overgemaakt van bijna *f* 9000,-, voor Nepalese begrippen een buitengewoon groot bedrag. Het gemeentebestuur van Thimi, waar de school staat, heeft Stichting Vajra gevraagd dit geld aan een armenproject in de omgeving te besteden, omdat het geld immers deels de ouders uit dit dorp toekomt.

Stichting Vajra is verheugd met dit gebaar. Op dit moment wordt bekeken hoe dit bedrag het beste tot zijn recht komt. Nepal kent veel fraude en corruptie. We vinden het belangrijk dat we een signaal hebben afgegeven dat wij op geen enkele wijze hieraan willen meewerken.

De Merryland School

Het bestuur van *Vajra Foundation Nepal* heeft een zeer geschikte school gevonden die de leerlingen onder dezelfde financiële voorwaarden kan overnemen en die de samenwerking met Stichting Vajra wil voortzetten: de Merryland School. De directie van de school heeft niet zo'n fraaie filosofie als die van Lakshmi, maar is duidelijk: men wil met de school geld verdienen en dat kan alleen als er voor kwaliteitsonderwijs wordt gezorgd. De school ziet er dan ook tiptop uit. Het onderwijspeil is aanzienlijk hoger dan op de school van Lakshmi, doordat er goed gekwalificeerde en dus goed betaalde leerkrachten werken. Sommigen van hen doceren ook aan de universiteit in Kathmandu. De school telt momenteel circa 700 leerlingen.

De selectie van door Stichting Vajra te sponsoren leerlingen gebeurt niet door de school, maar door ons bestuur in Kathmandu. In samenwerking met het Districtsbureau voor Onderwijs in Sindhupalchowk worden leerlingen opgespoord die duidelijk door intelligentie opvallen. Zij kunnen aan een test deelnemen. Hun gezinsachtergrond wordt door ons bestuur nagegaan. Zo krijgen kansrijke kinderen uit kansarme gezinnen de gelegenheid om aan een kwaliteitsschool onderwijs te volgen: een buitenkans! We hebben kunnen vaststellen hoe kinderen opbloeien zodra zij deze kans aangeboden krijgen. Een van de kinderen uit het dorp Chulti (zie ook blz. 2) ontwikkelde zich op deze school tot een van de besten van zijn klas!

Op dit moment sponsort Stichting Vajra nagenoeg veertig leerlingen. Maarten Olthof heeft de school in de loop van 1999 verscheidene malen bezocht. In het najaar was er een bijeenkomst met alle gesponsorde kinderen. Het was indrukwekkend en ook wel ontroerend al deze kinderen bijeen te zien (zie de foto).

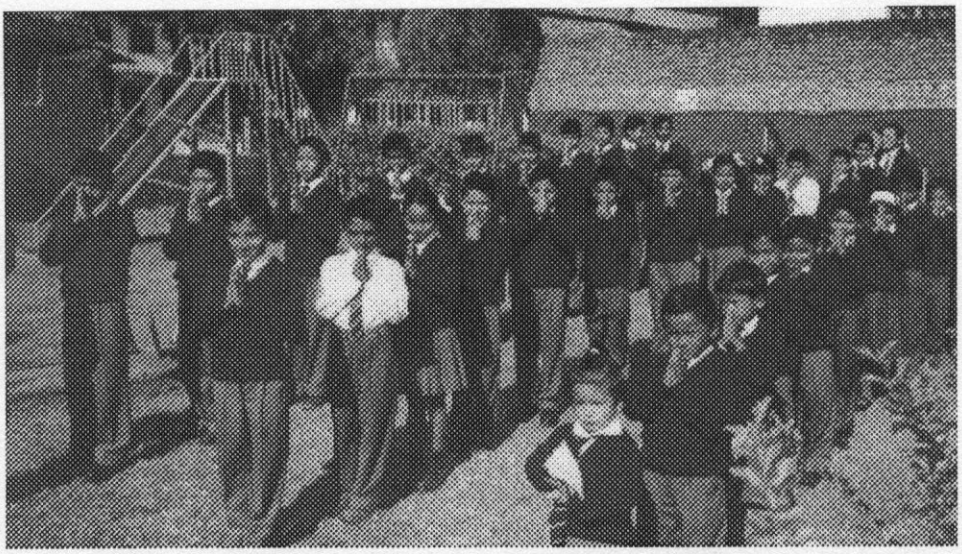

Doordat Stichting Vajra nu directe bemoeienis met de selectie van leerlingen heeft, is er een veel hechter contact met hun ouders ontstaan. Veel ouders zijn inmiddels enthousiaste vrijwilligers van *Vajra Foundation Nepal* geworden. Ze dragen bij aan de waterprojecten, de medische kampen en het herstel van de school (zie ook blz. 4). Over het geheel bezien kunnen we tevreden zijn en goed beschouwd is de situatie er beter op geworden.

Wilt u meer weten over de Merryland School en sponsoring van een leerling, vraag dan informatie aan met de bon achter in de nieuwsbrief.

Bhutanese vluchtelingen

Voor de geschiedenis van de Bhutanese vluchtelingen in de kampen in Oost-Nepal verwijzen we naar de twee eerder verschenen nieuwsbrieven. U kunt een gedetailleerde brochure over deze vluchtelingenkwestie aanvragen met de bon achter in deze nieuwsbrief. U vindt ook verdere informatie op onze pagina op het Internet:
HTTP://HOME.WXS.NL/~PVSANTEN/VAJRA.HTML

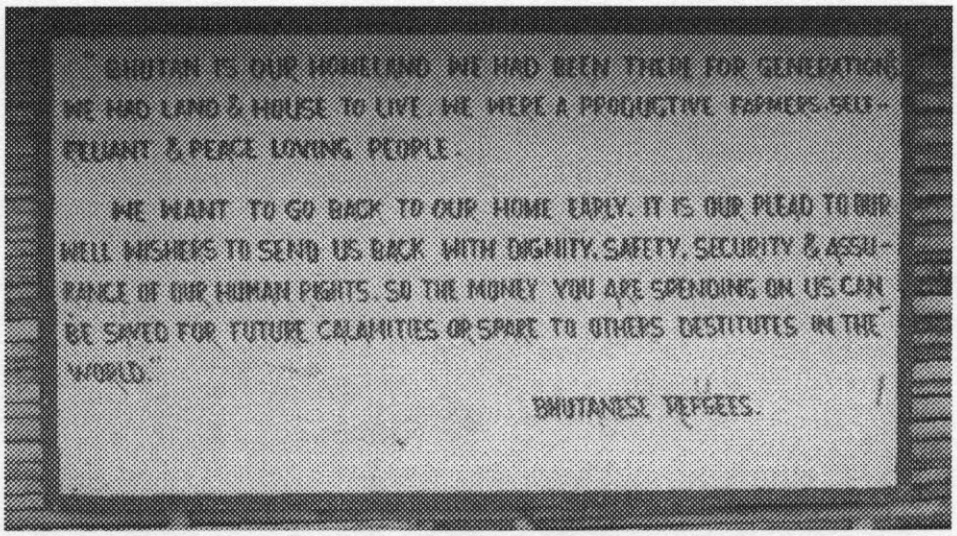

Hoewel de situatie tot dusver weinig meer uitzicht biedt voor de Bhutanese vluchtelingen, is er enige beweging te bespeuren in de onderhandelingen tussen de Nepalese en Bhutanese regeringen. De gesprekken zijn voorzichtigjes op gang gekomen. In Nepal komt men gaandeweg tot het inzicht dat het niet realistisch is ervan uit te gaan dat alle vluchtelingen naar Bhutan zullen terugkeren. Inmiddels kennen de kampen een nieuwe, jonge generatie van in Nepal geboren en opgegroeide Bhutanezen, van wie sommigen al bijna tien jaar oud zijn.

Bhutan houdt zich inmiddels minder bezig met de kwestie óf de vluchtelingen moeten terugkomen en meer met de vraag hoevéél er mogen terugkomen. De overheid in de Bhutanese hoofdstad Thimpu hanteert daarbij een starre indeling van vluchtelingen, waardoor velen buiten de boot vallen. Het is duidelijk dat het eind van de onderhandelingen nog niet in zicht is.

Op de Vajra-dag in augustus 1999 zijn handtekeningen verzameld bij een petitie die inmiddels aan de regeringen van Nepal, Bhutan en India is aangeboden. Bovendien zijn brieven gestuurd naar de respectieve ambassades in Europa. Van India zal in dit conflict een rol als bemiddelaar worden verwacht. Stichting Vajra heeft voorafgaand aan deze actie Amnesty International geraadpleegd. Hoe klein het effect ervan ook moge zijn, de stichting wil hiermee aantonen dat ook in Nederland mensen begaan zijn met het lot van deze in de vergetelheid geraakte gemeenschap.

De vluchtelingenkwestie wordt ook voor de internationale hulporganisaties steeds nijpender. Zij zetten zich al jarenlang voor de honderdduizend vluchtelingen in, met alle kosten van dien. De bekende organisatie OXFAM, waartoe ook NOVIB behoort, heeft zich in 1999 om financiële redenen moeten terugtrekken. Ook andere organisaties kampen met slinkende budgetten. Hierdoor is het in Nepal niet langer onbespreekbaar om de vluchtelingen activiteiten te laten ondernemen om eigen inkomsten te verwerven. Alle kosten van hun levensonderhoud worden immers door de internationale gemeenschap (dat zijn u en wij) gedragen. Het zonneovenproject van Stichting Vajra blijkt in dit nieuwe beleid een zinvolle plaats te kunnen krijgen.

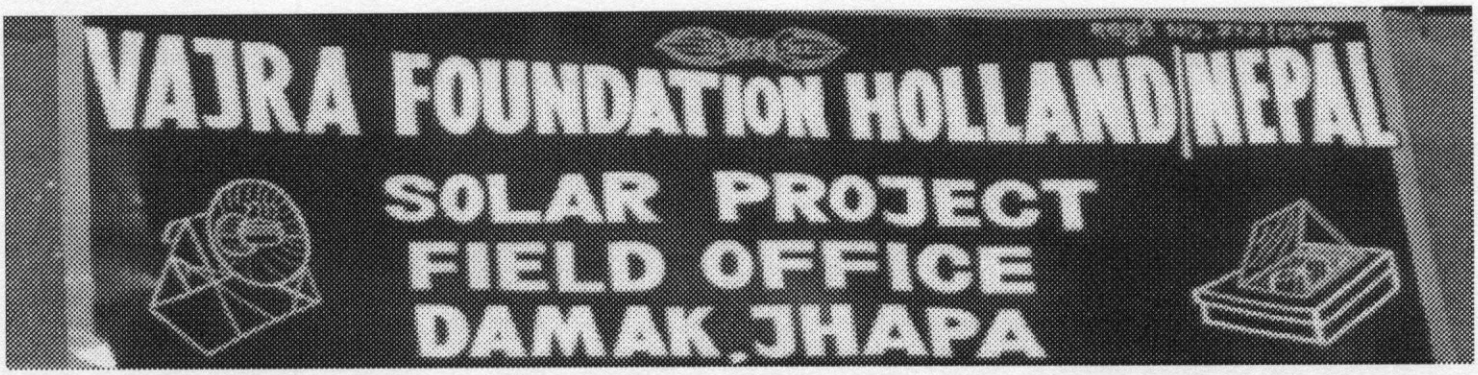

Het zonneovenproject

Voor onze filosofie rondom het gebruik van zonneovens verwijzen we naar de vorige twee nieuwsbrieven en onze pagina op het Internet. U kunt een speciale brochure over het zonneovenproject aanvragen met de bon achter in deze nieuwsbrief. Het werk van Stichting Vajra in de vluchtelingenkampen wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van Stichting Vluchteling en Stichting Overal. Op dit moment is onze stichting al weer ruim twee jaar actief in de Bhutanese vluchtelingenkampen. Dat is niet zonder resultaat: per november 1999 gebruiken zo'n 250 gezinnen een *box cooker* en nog eens 150 gezinnen een *parabolic cooker*. Elk gezin telt gemiddeld zes leden, waardoor zo'n 2400 vluchtelingen van deze techniek profiteren. In een aantal hutten zijn *box cookers* in het dak gemonteerd. Een aantal bezwaren van de *box cooker* wordt hiermee ondervangen, maar er wordt door mensen van Stichting Vajra nog volop ontwikkeld en getest om de prestaties van de dakoven op een voldoende niveau te krijgen.

De vluchtelingen met een zonneoven zijn georganiseerd in zogeheten *user groups*, die regelmatig bijeenkomen om het gebruik te verbeteren en reparaties uit te voeren. Wie zijn oven niet gebruikt of repareert, moet hem aan een van de vele gegadigden op de wachtlijst overdragen. Menige vluchteling geeft aan met de zonneoven veel brandstof te besparen, in zonnige perioden wel zo'n 40 procent. Over het gehele jaar is een besparing haalbaar van circa 25 procent.

Het project van Stichting Vajra heeft de positieve belangstelling getrokken van internationale hulporganisaties als de Lutheran World Federation (LWF, zie ook blz. 11), de United Nations High Commissioner for the Refugees (UNHCR) en het World Food Programme (WFP). Onze samenwerking met deze organisaties is uitstekend te noemen: op velerlei wijze verlenen zij Stichting Vajra medewerking in de vluchtelingenkampen. Om deze organisaties vertrouwd te maken met het principe en de praktijk van *solar cooking*, hebben we in 1999 tweemaal een zogeheten *solar lunch* voor hen georganiseerd. Daarbij was de maaltijd bereid met behulp van *solar* en *parabolic cookers*. UNHCR Field Officer Margareda Fawke, op de foto hiernaast, is er getuige van hoe het eten gaar wordt gestoomd.

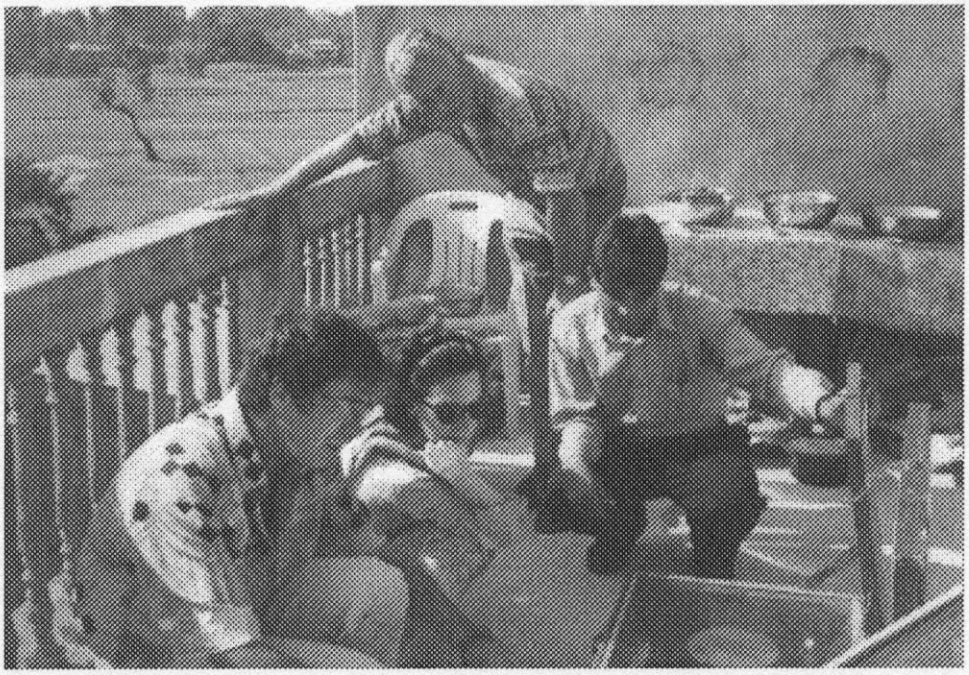

Het werk van Stichting Vajra heeft zich in Damak sterk uitgebreid. Daarom hebben we er een nevenkantoortje geopend, in aanvulling op onze werkplaats in een van de kampen en ons eenkamerkantoor in Kathmandu. Het is onze *pied-à-terre* in Damak: vrijwilligers voor het zonneovenproject logeren er, we ontvangen er onze bezoekers, slaan er onze spullen op, voeren er tests uit en hebben er contact met de buitenwereld via onze telefoonlijn.

Ook vrijwilliger René Veldt heeft er de laatste maanden van 1999 gebivakkeerd. Samen met Dor Bahadur, vice-voorzitter van het bestuur in Kathmandu, wijdt hij zich er aan het testen van de verschillende typen zonneovens. De noodzaak van systematische tests bleek onder meer uit onze gesprekken met UNHCR. Onze onderzoeksgegevens tonen nu aan dat één parabooloven zo'n elf kilo rijst of veertig liter water op één dag kan koken.

René heeft inmiddels een praktische hooikist ontwikkeld die de vluchtelingen naast de parabooloven kunnen gebruiken. Doordat gerechten in de hooikist veel langzamer afkoelen en zo kunnen nagaren, hoeft de oven minder lang te worden gebruikt. Zo kan met dezelfde *parabolic* vrijwel tweemaal zoveel rijst per dag worden gekookt. De hooikist is gemaakt van plaatselijk verkrijgbare materialen, waaronder bamboe en door vluchtelingen genaaide kussentjes (zie de foto bij het verslag van René).

Relaas van René Veldt

"Stichting Vajra heeft mij gevraagd eerst in dit kamp met het testen van de cookers te starten, de implementatie hiervan verder vorm te geven en dan later naar het schooltje op de berg in Chulti te gaan. Zo gezegd, zo gedaan! Ik ben dus gestart in het kamp met het uitvoeren van testen met de zonnecookers, veel in gesprek met de bewoners van het kamp over de bruikbaarheid, en waar nodig met het aanbrengen van verbeteringen.

In het zuidoosten van Nepal is het ongelooflijk warm en dan heb ik nog geluk dat het daar ook herfst is. Maar op een bewolkte dag is het leuk 30 graden! Ik werk daar samen met een Nepalese vrijwilliger van Vajra Foundation. Hij spreekt de taal, anders zou het niets worden, natuurlijk. We hebben een goede samenwerking.

Via het koken op zonne-energie kan er veel energie (benzine, hout) worden bespaard, zo is in de afgelopen periode gebleken. Nu is het zo dat de vluchtelingen per week, afhankelijk van de gezinssituatie, een hoeveelheid brandstof krijgt om op te koken. Voor velen is dit niet toereikend. Bovendien willen de bewoners 's avonds ook licht, dus sparen ze overdag brandstof uit. Dit besparen doen ze door het bos in te trekken, daar bomen tot brandhout te hakken en gewoon traditioneel koken op een open houtvuurtje in de hut. En dat laatste gebeurt in heel Nepal en is niet zo best voor het milieu. Een hoop erosie en ellende levert dat inmiddels op. Om het koken op zonneovens nu verder gestalte te geven, wil de UNHCR eerst een rapport met testresultaten aangaande het gebruik en de besparingen die dat oplevert.

Op de weg terug naar Kathmandu bemerkte ik de prijs die de mensen moeten betalen voor grootschalige houtkap in combinatie met veel regen. Hele hellingen zijn weer naar beneden gegleden. Allemaal zand, een dikke vette laag modder en joekels van rotsblokken op de weg, inclusief de paar overgebleven bomen. Nog een geluk dat het van boven op de

weg kwam, want het is goed denkbaar dat de hele weg afscheurt en naar beneden dondert, het ravijn in. Dat gebeurt ook regelmatig, en tot overmaat van ramp bouwen de mensen op de kant van het ravijn de hutjes, want de handel vindt langs de weg plaats. Die gaan dus ook de diepte in.De noodzaak van alternatieve energie werd mij tijdens deze rit nog meer duidelijk."

'Trees for cookers'

Op dit moment ligt er bij de UN een voorstel van Stichting Vajra voor een grootschalige invoer van zonneovens in een van de kampen, Timai. Het is de bedoeling dat mensen die door het huidige distributiesysteem verhoudingsgewijs weinig brandstof ontvangen, een zonneoven krijgen. Juist deze gezinnen vullen hun tekort aan brandstof met illegaal gekapt hout aan. In ruil voor de oven zullen de vluchtelingen ieder zo'n honderd bomen rondom de kampen planten. Dat gebied heeft immers veel van de illegale houtkap te lijden gehad. Naast bomen wordt er ook veel bamboe aangeplant. Door de bouw van de kampen is heel veel bamboe rondom de kampen verdwenen. Zo snijdt het mes van dit project aan twee kanten: enerzijds zal er minder of geheel niet worden gekapt en anderzijds profiteert het milieu van de herplant van bomen.

Een belangrijk aspect van dit project is ook het feit dat een groep vluchtelingen inkomen kan verwerven door de productie van ovens en hooikisten en de reparatie ervan. Voor de productie van ovens zal een nieuwe werkplaats in het kamp Timai worden ingericht en zal opnieuw een groep vluchtelingen worden opgeleid. Om een parabooloven te kunnen bouwen, moet men bijvoorbeeld kunnen lassen.

Inmiddels is in samenwerking met Stichting Vajra aan de Universiteit van Twente een projectteam geformeerd dat zich gaat buigen over de projectaanvraag en de wijze waarop een grootschaligere invoering van zonneovens het beste kan worden

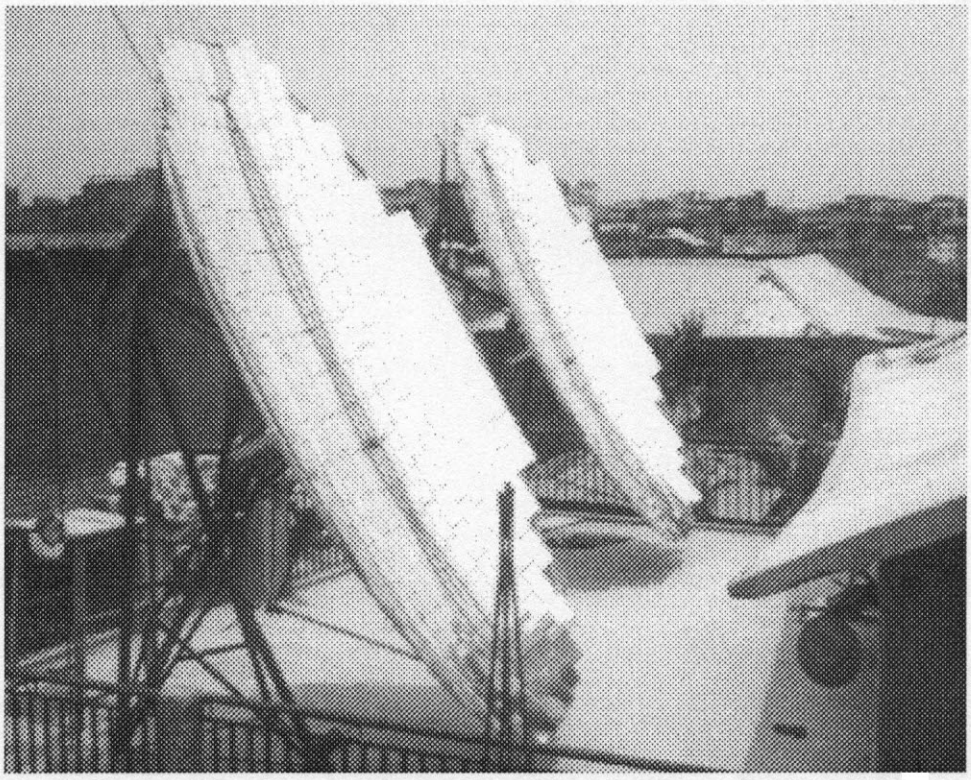

uitgevoerd. Zes studenten werken hierbij aan een zogeheten multidisciplinaire ontwerpopdracht. Doordat zij verschillend studierichtingen hebben gekozen, kunnen uiteenlopende aspecten aandacht krijgen. Voor de studenten is het een interessante en leerzame onderzoeksvraag en met hun bevindingen zal het project van Stichting Vajra in Nepal zeker gediend zijn. Als de UNHCR negatief besluit over de financiering (ook daar gaat de geldkraan langzaam dicht), zijn er wellicht andere kanalen voor subsidiëring te vinden.

Solar kitchen

In 1998 is in Itahari in Nepal een zogeheten *solar kitchen* gebouwd door de *One World Group* uit Wardenburg en de *Group ULOG* uit het Zwitserse Bazel. Stichting Vajra heeft al geruime tijd contact met deze groepen en heeft de *solar kitchen* diverse malen bezocht. De keuken is gebouwd op het dak van een schoolinternaat. Het geheel

bestaat uit twee grote paraboolspiegels van elk negen vierkante meter. Een uurwerk zorgt ervoor dat de spiegels met de zon meedraaien en de zonnestralen naar twee openingen in de keukenmuur reflecteren. Daar staan grote pannen waarin voor zo'n 150 kinderen en leerkrachten wordt gekookt. Hiervoor was dagelijks ongeveer 150 kilo hout nodig, per jaar dus bijna 55.000 kilo! Het gebruik van de zonneoven bespaart meer dan de helft van deze houtmassa.

In opdracht van en gefinancierd door de LWF zal Stichting Vajra eenzelfde keuken bouwen bij het gebouw van deze organisatie. Bij de LWF moet dagelijks voor zo'n vijftig medewerkers koffie en thee worden gezet en een lunch worden bereid. Met de *solar kitchen* zal de LWF heel wat kunnen besparen, wat aan andere ideële activiteiten ten goede kan komen.

Ook op andere gebieden is de LWF geïnteresseerd om met Vajra samen te werken. In het jaar 2000 zal de mogelijkheid worden bekeken van een overeenkomst in het voordeel van beide partijen, niet alleen in Damak maar ook in andere delen van Nepal. Els Schapendonk, de studente die in 1998 in de vluchtelingenkampen voor Stichting Vajra actief was, heeft veel bijgedragen aan de totstandkoming van een goede samenwerking tussen Stichting Vajra en LWF. Ook in 1999 heeft zij in Nepal onderzoek gedaan, ditmaal een antropologisch onderzoek onder Tibetanen in Bodnath, nabij Kathmandu. Dat verhinderde haar niet om opnieuw Damak te bezoeken om bekenden en het zonneovenproject te zien.

Samenwerking met Rotary Clubs

In de afgelopen jaren heeft de Rotary Club in Cuijck het mede mogelijk gemaakt dat Stichting Vajra een impuls aan de ontwikkeling van *solar cooking* in Nepal heeft kunnen geven. De *Rotarians* hebben gezorgd voor de bekostiging van een ingenieur die bij de CRT (Centre for Rural Technology) in Kathmandu aangesteld was en die geruime tijd in Damak is gedetacheerd. We zijn de Rotary Club hiervoor bijzonder erkentelijk. Helaas is het contract afgelopen oktober verlopen.

Het afgelopen jaar is opnieuw hard gewerkt aan een internationaal samenwerkingsverband tussen de Rotary Clubs van Amsterdam-Noord, Arnhem-Oost en Kathmandu. Stichting Vajra heeft hierin een bemiddelende rol gespeeld en in het bijzonder Amsterdam-Noord heeft hiervoor veel werk verzet. Het programma behelst een meervoudig energieproject in Opper-Mustang en Beneden-Mustang, twee streken in het 'verboden' koninkrijk Mustang in Noord-Nepal. In verschillende dorpen worden watermolens verbeterd, zodat deze een hoger rendement krijgen. Die winst komt dan de gehele gemeenschap ten goede. In een aantal plaatsen komen op centrale plaatsen lampen, voorzien van een zonnecollector of *photo-voltaic cell*. In Muktinath, een belangrijke pelgrimsplaats voor zowel hindoes als boeddhisten, komen bij de *dharamsala* (het pelgrimshuis) verscheidene zonnepanelen voor warm water. Veel pelgrims hebben enorme afstanden afgelegd naar deze gure plaats op 4000 meter hoogte. Voorts is hier een project rondom *briquetting*, een nieuwe techniek waarbij organisch afval wordt verwerkt tot briketten die zonder rook veel warmte afgeven. In deze boomloze en koude omgeving lijkt dit een uitkomst te kunnen bieden. Naar alle waarschijnlijkheid zal de CRT zorgdragen voor de verdere ontwikkeling van deze nieuwe technologie. Al het voorwerk is gedaan. Het laatste woord is nu aan de Rotary Club in Kathmandu.

Vajra-dag in augustus 1999

In de zomer van 1999 is een ontmoetingsdag voor donateurs, vrijwilligers en belangstellenden van Stichting Vajra georganiseerd. Ruim honderd mensen namen deel aan de dag. 's Morgens was er een speciale bijeenkomst voor vrijwilligers en hun aanhang, waarbij vrijwel alle betrokkenen aanwezig konden zijn. Maarten Olthof sprak hen toe en dankte voor ieders enorme inzet. Speciaal voor de vrijwilligers was er een lunch georganiseerd.

's Middags stonden diverse lezingen op het programma. Zo vertelden Jaap de Ron en Jan Post over hun waterproject en vertelde Henk Becker over de medische kampen, Dini Bouwmeester over het Bhutanese vluchtelingenprobleem en Maarten Olthof over het zonneovenproject. Tussen de lezingen was er tijd om fotoboeken van de afzonderlijke projecten in te kijken op diverse informatietafels, waarachter vrijwilligers aanvullende informatie verstrekten.

In de fraaie tuin van de Utrechtse Volksuniversiteit, die haar gebouw deze dag belangeloos beschikbaar had gesteld, bereidden de zonneovens *solar tea* en werd uitleg gegeven door de organisatie Solar Cookers voor Ontwikkelingslanden. Na de lezing van Dini was er gelegenheid om een petitie te ondertekenen over het Bhutanese vluchtelingenprobleem (zie blz. 8). Het geheel werd opgeluisterd met hapjes en drankjes, Nepalese muziek en dans. De dag werd afgesloten met een fantastisch Nepalees-Indiaas buffet, tegen een vriendenprijs verzorgd door Indiaas restaurant Ajanta uit Utrecht, waaraan zeventig mensen deelnamen. Het resultaat van de dag was boven verwachting.

De deelname aan de dag was weliswaar gratis, maar door vrijwillige bijdragen en sponsoring door enkele bedrijven kon de dag kostendekkend worden. Op de dag werd ook bekendgemaakt dat Ingrid Bruinsma haar functie als penningmeester beschikbaar stelde. Spontaan diende Rien van Steen zich aan om deze functie over te nemen.

Lezingen in 2000

Maarten Olthof verzorgt in **Haarlem** in de periode januari-februari 2000 een reeks van vijf lezingen over het boeddhisme in de Himalaya, in het bijzonder in de landen Tibet, Bhutan en Nepal en in Noord-India (Ladakh). De lezingen worden gehouden op vijf donderdagmiddagen: 13, 20 en 27 januari en 3 en 10 februari, telkens van 13.30 uur tot 15.30 uur in het gebouw van de Volksuniversiteit Haarlem, Leidsevaart 220. Informatie en aanmelding bij de Volksuniversiteit Haarlem, telefoonnummer (023) 532 94 53.

In februari 2000 verzorgt Maarten in **Utrecht** een reeks van vier lezingen over het hindoeïsme in de landen India, Nepal en op het Indonesische eiland Bali. Deze lezingen worden gehouden op vier avonden: 1, 2, 8 en 9 februari, telkens van 20.00 uur tot 22.00 uur, in het gebouw van de Volksuniversiteit, Nieuwegracht 41. Informatie en aanmelding bij de Volksuniversiteit Utrecht, telefoonnummer (030) 231 86 41.

Tijdens de lezingen over Nepal zal kort aandacht worden besteed aan de ontwikkelingsprojecten van Stichting Vajra.

Vajra-reis 'In de voetsporen van de Boeddha'

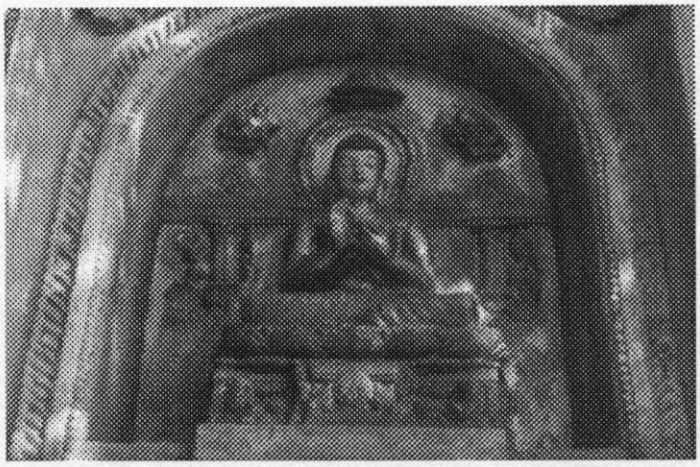

In november 1999 heeft Maarten Olthof de belangrijkste pelgrimsplaatsen van het boeddhisme verkend:

- Lumbini, de plaats waar prins Siddharta werd geboren;
- Bodhgaya, de plaats waar hij op 35-jarige leeftijd verlichting vond;
- Sarnath, de plaats waar hij begon met de verkondiging van zijn leer;
- Kushinagara, de plaats waar hij op 80-jarige leeftijd ontsliep.

Lumbini ligt in Nepal, de overige plaatsen liggen in de Noord-Indiase staat Bihar, aangrenzend aan Zuid-Nepal. De plaatsen zijn ver verwijderd van de gangbare toeristische routes en stralen een bijzondere rust uit.

Het voornemen bestaat nu een reis voor donateurs van Stichting Vajra in november/december 2000 te organiseren. Deze reis begint in Kathmandu. Voorafgaand aan de reis kan een meditatieretraite in de Kathmandu-vallei worden geboekt en kunnen in overleg projecten van Stichting Vajra worden bekeken. Vervolgens worden de genoemde plaatsen bezocht. De reis eindigt in Varanasi (Benares), een indrukwekkende stad aan de Ganges en de belangrijkste pelgrimsplaats voor hindoes. Onderweg worden ook andere plaatsen van belang voor het boeddhisme aangedaan, zoals Rajgir, Nalanda en Vaishali.

De reis zal vooralsnog achttien dagen duren. Er zal worden overnacht in eenvoudige accommodatie. De kosten van deze reis zullen circa *f* 4000 bedragen, inclusief alle vervoer. De begeleiding is in handen van Maarten Olthof. Exacte gegevens van de reis zijn nog niet bekend. U kunt echter alvast informatie over de reis inwinnen en u voorlopig aanmelden bij Maarten Olthof, telefoon (030) 230 07 41, bij voorkeur overdag op werkdagen. Het ligt in de bedoeling in het najaar van 2000 aan de Volksuniversiteit Utrecht een lezing over deze pelgrimsplaatsen te organiseren.

Algemene informatie over Stichting Vajra

De *vajra* (uit te spreken als 'vazj-raa'), een diamanten scepter met aan beide kanten vijf spaken, is een belangrijk symbool in het hindoeïsme en boeddhisme. Boven en onder aan deze bladzijde is hij afgebeeld. De vajra symboliseert de positieve geestelijke energie, die net als de diamant onverstoorbaar, onsplijtbaar en transparant is. Het voorwerp komt in gewijzigde vorm voor als bliksemschicht bij de Griekse god Zeus en als donderkeil bij de Germaanse god Donar.

Voor Stichting Vajra symboliseert de vajra de onsplijtbare energie, die zich richt op kleinschalige, duurzame projecten in de Derde Wereld, armoedebestrijding, medische basiszorg, basiseducatie en zorg voor het milieu. Vooralsnog zullen deze projecten gericht zijn op Azië, Nepal in het bijzonder.

Waarom Stichting Vajra steunen?

Er zijn zoveel ideële organisaties in Nederland en er zijn zoveel ontwikkelingslanden in nood. Waarom zou u nu juist het land Nepal door een bijdrage aan Stichting Vajra steunen? Nepal is velen bekend door de indrukwekkende reisfolders en als land van de hoogste berg ter wereld, de Mount Everest.

Weinigen weten echter dat het koninkrijkje tot de zes armste landen ter wereld behoort. Van het toerisme profiteert slechts een fractie van de bevolking. Het onderwijs en de gezondheidszorg staan op een laag peil en veel Nepalezen zijn analfabeet. Nepal heeft de twijfelachtige eer tot de snelst ontbossende landen ter wereld te behoren. Doordat de meerderheid op hout kookt, moeten hierdoor vaak grote afstanden worden afgelegd voor het sprokkelen van brandhout.

Deze korte kenschets maakt duidelijk dat Nepal uw steun goed kan gebruiken. Stichting Vajra richt zich als bemiddelaar op kleinschalige projecten. Door de minimale overheadkosten in Nederland, te dekken door afzonderlijk te werven fondsen, kan uw gift volledig aan de door u beoogde projecten worden besteed.

Breng ons met anderen in contact

Kent u anderen die mogelijk in de activiteiten van Stichting Vajra geïnteresseerd zijn, informeer hen dan of laat het ons weten! Mogelijk kent u bijvoorbeeld een vereniging, school of verzorgingstehuis waar de doelstellingen van Stichting Vajra weerklank vinden. Stichting Vajra zal er graag een informatiebijeenkomst houden, bijvoorbeeld in de vorm van dialezingen, om haar doelstellingen te verduidelijken.

Stichting Vajra op het Internet

Stichting Vajra is op het Internet te vinden met een eigen website:

HTTP://HOME.WXS.NL/~PVSANTEN/VAJRA.HTML

De kleurrijke pagina's bevatten naast informatie en foto's tevens doorverwijzingen naar andere interessante pagina's, onder meer over zonneovens, alternatieve energiebronnen en de kwestie van de Bhutanese vluchtelingen in Nepal. De website wordt verzorgd door Pieter van Santen. Neemt u er eens een kijkje en wijst u uw vrienden erop.

Voornaamste projecten in het jaar 2000

Wat u in alle voorgaande tekst aan projecten bent tegengekomen, zetten we hieronder even op een rijtje:

- restauratie/uitbreiding school in Chulti;
- watervoorziening in Arukharka;
- gezondheidskampen voor moeder en kind in Sindhupalchowk;
- uitbreiding van ziekenhuisje Barhabise;
- opleiding van een *health worker*;
- uitbreiding van *kitchen gardening*;
- voortzetting van het bijenproject;
- invoering van zonneovens en bosplant in/rond het kamp Timai;
- bouw van een *solar kitchen* in Damak;
- sponsoring leerlingen Merryland School;
- samenwerkingsverband met de LWF;
- een energieproject in Mustang;
- verkenning van de mogelijkheden van een plantage voor geneeskrachtige planten.

Neemt u contact op met een van de bestuursleden als u meer informatie wenst over de mogelijkheden tot financiële ondersteuning.

Steun Stichting Vajra

Diverse begunstigers van Stichting Vajra hebben in het verleden een project geadopteerd. Hierdoor konden bijvoorbeeld het drinkwaterproject en het imkerproject worden gestart en zal in 2000 een schooltje in Ramche kunnen worden opgeknapt. U kunt een project adopteren, bijvoorbeeld samen met vrienden, familieleden, collega's, een vereniging of een school. Zo kunt u ook de opleiding van een Nepalese scholier gedurende een aantal jaren sponsoren. Ook kunt u de aanschaf van een zonneoven financieren, een klaslokaal laten bouwen of meubileren of een oude school laten opknappen. U weet zo precies wat er met uw gift gebeurt.

Hebt u in het komende jaar iets bijzonders te vieren, laat dan uw gasten in plaats van sierkaarsen en messenleggers te schenken een financiële bijdrage doen ter ondersteuning van een project van Stichting Vajra dat u aanspreekt. De opbrengst kan hoog uitpakken, zo heeft de ervaring ons inmiddels geleerd! Met de feestopbrengst hebben in 1999 Anneleen Arnolds en Willem van Doorn de aanschaf van een 250-delig 'dorpsservies' bekostigd en heeft een 65-jarige begunstiger met zijn verjaarsgiften de medische kampen meegefinancierd.

De fiscus betaalt mee

Stichting Vajra en haar statuten zijn door de Nederlandse belastingdienst goedgekeurd. Als uw giften het drempelbedrag van één procent van uw onzuivere inkomen

overschrijden, komen ze in aanmerking voor *aftrek*. Doet u een gift in de vorm van een lijfrente over een langere periode (ten minste vijf jaar), dan is het volledige bedrag aftrekbaar, dus zonder aftrek van het drempelbedrag.

Overschrijden echter uw gezamenlijke giften aan erkende charitatieve instellingen gedurende een jaar *niet* het bedrag van één procent van uw onzuivere inkomen, dan zal alleen een *lijfrenteregeling* u fiscaal voordeel opleveren. Zo kunt u, afhankelijk van uw inkomenssituatie, tot 60 procent van het gedoneerde bedrag van de fiscus terugkrijgen.

Verwacht u voordeel bij een lijfrenteakte te hebben, vraagt u dan hierover informatie aan bij onze penningmeester, Rien van Steen. Hij kan u er meer over vertellen. Verscheidene begunstigers hebben aangegeven Stichting Vajra in hun nalatenschap te hebben opgenomen.

Airmiles voor een goed doel

U kunt *airmiles* voor Stichting Vajra sparen. Dat kost u niets en het kan de stichting – zeker op de lange termijn – goed van pas komen! In het afgelopen jaren hebben spaarders van *airmiles* een vlucht naar Nepal voor de stichting bij elkaar gespaard. Besluit u uw *airmiles* aan Stichting Vajra af te staan, vraagt u dan het hiertoe benodigde formulier aan door middel van de antwoordstrook achter in deze nieuwsbrief.

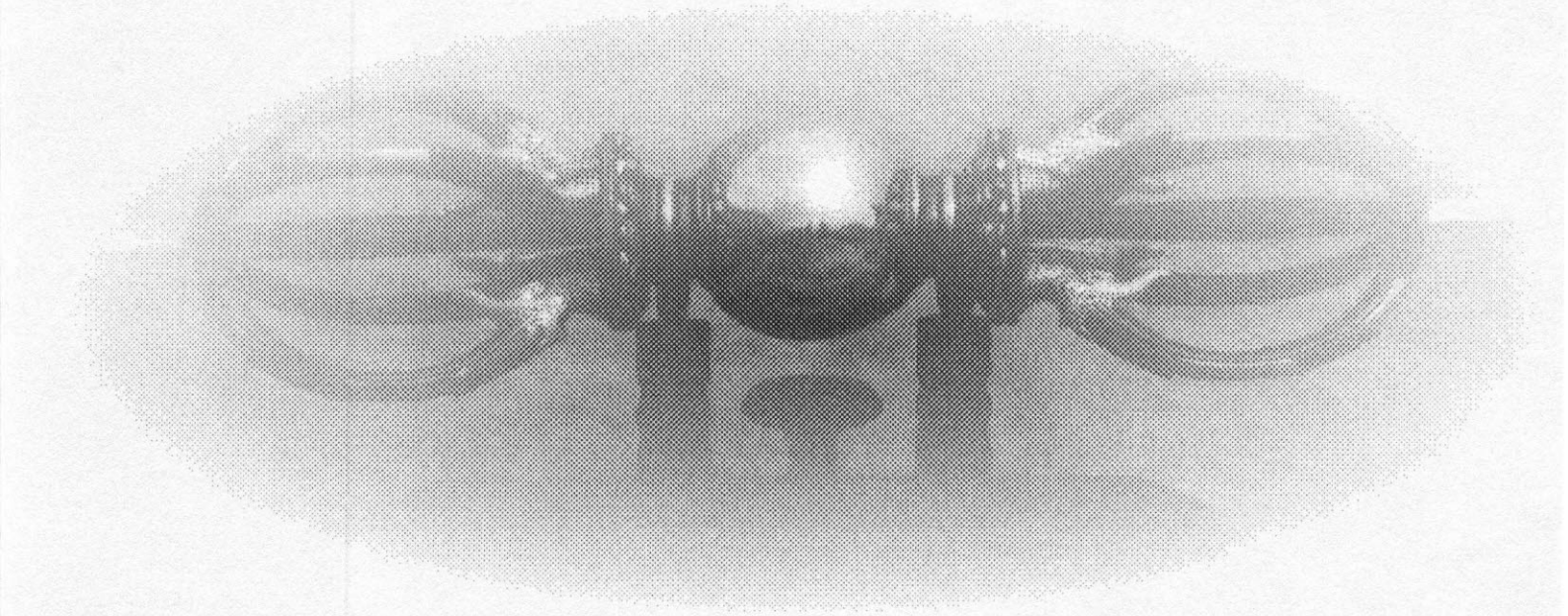

Tot slot een dankwoord

Dank voor uw ondersteuning van Stichting Vajra in 1999! We kijken met plezier terug op een jaar van geslaagde projecten en vruchtbare samenwerking, zowel binnen het bestuur als met de vele vrijwilligers die hun energie en tijd in het stichtingswerk hebben gestoken. We noemen enkelen onder hen:

- **Henk Becker**, *die in 1999 als arts aan de medische kampen meewerkte en dit in 2000 opnieuw zal doen;*
- **Eva Becker**, die de petitie inzake de Bhutanese vluchtelingenkwestie heeft gecoordineerd;
- **Van den Berg & Pheifer**, *het notariskantoor te Bilthoven dat de lijfrenteaktes voor donateurs van Stichting Vajra verzorgt;*
- **Frans Beuman**, *accountant en jurist, die de boekhouding van Stichting Vajra belangeloos controleert;*
- **Arnoud van den Eerenbeemt**, *die jaarlijks de redactie en opmaak van de nieuwsbrief op zich neemt;*
- **Rick Kouwenberg**, *die in Ramche Engelse les heeft gegeven;*
- **Heleen van der Linde**, *die een succesvolle kledinginzameling heeft gehouden, het bestuur met diverse werkzaamheden heeft ondersteund en in 2000 als fysiotherapeute aan de medische kampen zal meewerken;*
- **Jan Post** *en* **Jaap de Ron**, *die in het kader van hun studie hebben het waterproject in Chulti hebben begeleid;*
- *verscheidene afdelingen in Nederland van de* **Rotary Club**;
- **Pieter van Santen**, *die de website van Stichting Vajra onderhoudt;*
- **Margriet van Schaick**, *die Henk tijdens de medische kampen heeft geassisteerd;*
- **Els Schapendonk**, *die het bestuur van Stichting Vajra in Nederland met diverse werkzaamheden heeft ondersteund;*
- **René Veldt**, *die van medio 1999 tot medio 2000 een jaar lang meewerkt aan het zonneovenproject, het waterproject en de restauratie van een school;*
- *de tientallen* **vrijwilligers in Nepal**, *die door hun aantal niet met naam kunnen worden genoemd, maar van wie u er enkele op de foto hieronder ziet.*

Stichting Vajra ziet het werken met vrijwilligers en studenten als iets tweeledigs: het belang van het welslagen van het project staat voorop, maar een project kan ook een leerproces zijn en is vaak een verrijking voor het leven! Het bestuur van Stichting Vajra heeft grote waardering voor het idealisme en de werkzaamheden van alle vrijwilligers.

Vele organisaties en instellingen hebben bijgedragen aan de realisatie van projecten van Stichting Vajra, waaronder:

- *Firma Gunters & Meuser*
- *Johan Meijer, Reprobedrijf Kraitierien*
- *Rotary Arnhem-Oost*
- *Rotary Cuijck*
- *Stichting Anna Poot*
- *Stichting Apothekers zonder grenzen*
- *Stichting Gered Gereedschap*
- *Stichting Haella*
- *Stichting Vluchteling*
- *Stichting Voeten in de Aarde*
- *Solidariteitsfonds Vredesopbouw*
- *Technische Universiteit van Delft*
- *Universiteit Twente*
- *Volksuniversiteit Utrecht*

Verschillende mensen hebben de opbrengst van een verjaardagsfeest of bruiloftsfeest ter beschikking gesteld van Stichting Vajra. Deze opbrengsten zijn gebruikt voor projecten in Ramche en voor de opleiding van een leerling. Dank voor deze prijzenswaardige initiatieven.

Menige sympathisant is in 1999 donateur van Stichting Vajra geworden. Bent u nog geen donateur? Vult u dan de bij de nieuwsbrief ingesloten acceptgirokaart in. Het minimumbedrag is *f* 25,-, maar meer is natuurlijk altijd welkom. Ook als u al donateur bent, kunt u deze kaart gebruiken om uw bijdrage voor het jaar 1999 te voldoen. Uw donaties komen ten goede aan onze bureauwerkzaamheden en stellen ons in staat projectbijdragen volledig aan de beoogde doelen te besteden. Ik reken ook in het nieuwe millennium graag op uw blijvende steun! Namens het bestuur:

Maarten Olthof
voorzitter

Vajra Health Camp in Ramche, maart 1999: Nepalese en Nederlandse vrijwilligers en bestuursleden

✂ ANTWOORDSTROOK – GRAAG IN EEN VOLDOENDE GEFRANKEERDE ENVELOP STUREN NAAR STICHTING VAJRA, LELYSCHANS 28, 2728 GR ZOETERMEER ✂

Naam incl. voorletters: ..... **M / V**

Adres: .....

Postcode/plaats: .....

Ik ken Stichting Vajra van: .....

Stuurt u mij:

❑ een brochure over zonneovenproject in Bhutanese vluchtelingenkampen (kosten: *f* 7,50)

❑ een brochure over de Bhutanese vluchtelingen (kosten: *f* 7,50)

❑ informatie over de Merryland School

❑ verslag over de medische kampen

❑ foldertje over het drinkwaterproject

❑ een formulier voor het doneren van airmiles aan Stichting Vajra

Ik wil graag een financiële bijdrage (fiscaal aftrekbaar!) leveren:

❑ ik ben donateur en heb mijn bijdrage (min. *f* 25,-) betaald door middel van de bijgevoegde acceptgirokaart

❑ ik geef een algemene gift als ondersteuning van een door Stichting Vajra te bepalen project, te weten *f* .....

❑ ik bekostig een normale zonneoven (*f* 60,-)

❑ ik bekostig een parabolische zonneoven (*f* 200,-)

❑ ik ondersteun een project in Ramche,

te weten .....,

met een bijdrage van *f* .....

❑ Ik sponsor de opleiding van een leerling (zie informatie Merryland School)

❑ Mijn adres is gewijzigd en luidt nu:

.....

.....

❑ Stuurt u van deze nieuwsbrief een exemplaar naar:

.....

.....

❑ Verwijdert u mij uit het adressenbestand van Stichting Vajra.

Uw bijdrage kunt u storten op postgirorekening 323 70 25 ten name van 'Stichting Vajra' te Molenschot onder vermelding van 'donatie Stichting Vajra' en de eventuele specifieke bestemming.

✂ ANTWOORDSTROOK – GRAAG IN EEN VOLDOENDE GEFRANKEERDE ENVELOP STUREN NAAR STICHTING VAJRA, LELYSCHANS 28, 2728 GR ZOETERMEER ✂

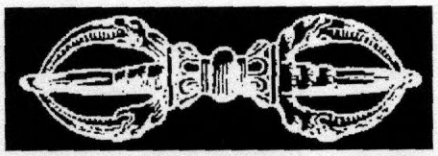

Afzender:
Stichting Vajra
Secretariaat, mw. D. Bouwmeester
Lelyschans 28
2728 GR ZOETERMEER

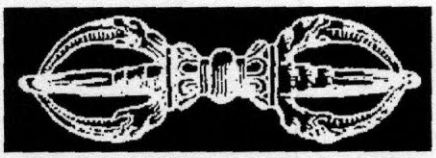

drukwerk
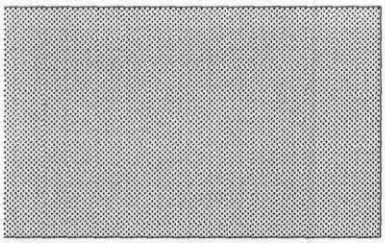
Port
betaald
Zoeter-
meer